

საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სკოპინგის დასკვნა N50

03.06.2020

საერთო მონაცემები:

საქმიანობის დასახელება: მეორადი ზეთების გადამამუშავებელი (ნარჩენების აღდგენა) საწარმოს მოწყობა და ექსპლუატაცია

დაგეგმილი საქმიანობის განმახორციელებელი: შპს „საქართველოს უნივერსალური ჯგუფი“

საქმიანობის განხორციელების ადგილი: კასპის მუნიციპალიტეტი, სოფ. კოდისწყარო

განცხადების შემოსვლის თარიღი: 14.04.2020

მონაცემები სკოპინგის ანგარიშის შემდგენელის შესახებ: შპს „BS Group“

ძირითადი საპროექტო მონაცემები:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროში შპს „საქართველოს უნივერსალური ჯგუფის“ მიერ წარმოდგენილია კასპის მუნიციპალიტეტში, სოფ. კოდისწყაროში მეორადი ზეთების გადამამუშავებელი (ნარჩენების აღდგენა) საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის პროექტის სკოპინგის ანგარიში.

წარმოდგენილი დოკუმენტის თანახმად, შპს „საქართველოს უნივერსალური ჯგუფის“ მეორადი ზეთების გადამამუშავებელი საწარმოს მოწყობა დაგეგმილია კასპის მუნიციპალიტეტში სოფ. კოდისწყაროში, არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე, რომლის საკადასტრო კოდია 67.02.42.385. წარმოდგენილი საკადასტრო კოდის ელექტრონული გადამოწმების შედეგად დგინდება, რომ აღნიშნული მიწის ნაკვეთი არ არის რეგისტრირებული და ამჟამად, საჯარო რეესტრის ეროვნულ სააგენტოში მიმდინარეობს წარმოება მიწის ნაკვეთზე უფლებათა ცვლილების სპორადული რეგისტრაციის შესახებ.

საპროექტო ტერიტორია მდებარეობს სოფ. კოდისწყაროს მჭიდროდ დასახლებული ტერიტორიიდან სამხრეთით. უახლოესი საცხოვრებელი სახლი მდებარეობს 38 მეტრში. თბილისი-სენაკი-ლესელიძის ავტომაგისტრალი მდებარეობს საწამოდან სამხრეთით, საპროექტო ტერიტორიიდან 1300 მეტრში, უახლოესი ზედაპირული წყლის ობიექტი - მდ. თორთლა მდებარეობს საწარმოდან სამხრეთით 220 მეტრში.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ტექნოლოგიური ხაზის მოწყობა დაგეგმილია კაპიტალურ გადახურულ შენობაში, რომლის ფართობიც შეადგენს 1368 მ². შენობაში განთავსდება ტექნოლოგიური დანადგარები და ოფისი, შენობის გარეთ მოეწყობა ნედლეულის მიმღები რეზერვუარები. ჰიგიენური კვანძი და მომუშავე პერსონალის ოთახი მოეწყობა შენობის მიმდებარე ტერიტორიაზე, უკვე არსებულ ნაგებობაში.

რეზერვუარების განთავსებისათვის გამოყოფილი ტერიტორიის ზედაპირი წარმოდგენილია დატკეპნილი გრუნტის სახით, ტერიტორიაზე ფუნქციონირებდა მეცხოველეობის ფერმა, რისთვისაც გამოყენებული იყო, როგორც საპროექტო საქმიანობისათვის განკუთვნილი შენობა, ასევე მის მიმდებარედ, მისგან დასავლეთით

არსებული ორი შენობა, რომლებშიც ამჟამად სამეწარმეო საქმიანობა არ ხორციელდება - გამოყენებულია საწყობებად. საწარმომდე მისასვლელი გზა წარმოადგენს გრუნტის გზას, რომელიც უერთდება თბილისი-სენაკი-ლესელიძის ავტომაგისტრალსა და სოფ. კოდისწყაროს დამაკავშირებელ გზას. ტერიტორიის შემოგარენში ძირითადად განთავსებულია სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთები.

საწარმოში დაგეგმილია, სინთეტიკური და ნახევრად სინთეტიკური ზეთების (საავტომობილო ძრავის, ტრანსმისიის და სხვა.) გამოყენების შემდეგ წარმოქმნილი, ნარჩენი ზეთების ტერიტორიაზე შემოტანა, დროებითი დასაწყობება, მათი გადამუშავება შემდგომი გამოყენებისთვის ვარგის კონდიციამდე და მიღებული პროდუქციის საწარმოს ტერიტორიიდან გატანა-რეალიზაცია.

ნარჩენი ზეთების ტერიტორიაზე შემოტანა მოხდება ლითონის 200 ლიტრი ტევადობის კასრებით, ან ავტოცისტერნებით, რომლებიდანაც ზეთი ელექტროტუმბოს საშუალებით ჩაისხმევა ნედლეულის მიმღები რეზერვუარის თავზე დატანილი ლუქიდან, რომელიც დაიხურება ნედლეულის ჩატვირთვის დამთავრებისთანავე. რეზერვუარი წარმოადგენს უჟანგავი მასალისაგან დამზადებულ ლითონის სადგამებზე განთავსებულ ცილინდრული ფორმის დაწვნილ ჭურჭელს.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, ერთი ტექნოლოგიური დანადგარის - MYOM-70 წარმადობა შეადგენს 70ლ/სთ-ს. აღნიშნული დანადგარი წარმოადგენს გერმანული ტექნოლოგიით დამზადებულ რუსული წარმოების დანადგარს, რომელიც მუშაობს ელექტროენერგიაზე და ხასიათდება ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების მცირე რაოდენობის გამოყოფით.

საწარმოს დაგეგმილი აქვს 12 დანადგარის ერთდროული ექსპლუატაცია წლის განმავლობაში 300 სამუშაო დღით, 24 საათიანი რეჟიმით ფუნქციონირების პირობებში, რის შედეგადაც გადასამუშავებელი ნედლეულის საერთო წლიური რაოდენობა შეადგენს 6048000 ლიტრს (4840 ტ/წ). საწარმოში დასაქმებული იქნება 80-100 ადამიანი.

საწარმოში ზეთების გადამუშავება წარმოებს კრეკინგის მეთოდით. ტექნოლოგიურ პროცესში გამოყენებული არ იქნება აბსორბენტი ან რაიმე სხვა ნივთიერებები - ე.წ. კატალიზატორები. დანადგარის ექსპლუატაციისას მასში ტემპერატურის მატების (380-395°C) სხვადასხვა ეტაპზე მიიღება შემდეგი პროდუქტები:

- ღუმელის საწვავი - 80% - 672ტ/წ;
- ბიტუმისა და მაზუტის ნარევი - 17%- 143ტ/წ;
- ე.წ. ტექნოლოგიური გაზი - ნარევი ბუთანი/მეთანი - 1% - 8,4ტონა ;
- მაღალექტანური ბენზინი - 1% - 8,4 ტ/წ;
- წყალი - მიიღება წყლის 2 ამორთქლებელში (გაიფრქვევა ატმოსფეროში ორთქლის სახით - 1%.

მიღებული ნედლეულის ტრანსპორტირება განხორციელდება დახურულ შენობაში განთავსებული დანადგარების მიმართულებით ელექტროტუმბოს საშუალებით. პირველ ეტაპზე ნედლეული გაივლის ცენტრიდანული მოქმედების სეპარატორში, სადაც მოხდება მექანიკური მინარევების მოცილება ნედლეულიდან, რომლისთვისაც სეპარატორზე დამონტაჟებულია მცირე ზომის რეზერვუარი, სადაც ხდება მათი ჩატვირთვა.

მექანიკური მინარევებისაგან გასუფთავებული ზეთი ჩაიტვირთება მეორე რეზერვუარში, საიდანაც გაივლის პირველ წყლის ამორთქლებელში, რომელშიც მაღალი ტემპერატურის (100°C) პირობებში მოხდება წყლის აორთქლება, რის შემდგომ წყლისაგან გასუფთავებული

ნედლეული ჩაიტვირთება მეორე წყლის ამორთქლებელში, რომელშიც იმავე პროცესის შედეგად, ზეთს მოცილდება დარჩენილი წყალი. აღნიშნულ დანადგარს შესწევს უნარი წყლის მოლექვლურ დონეზე აორთქლების.

მექანიკური მინარევებისა და წყლისაგან გასუფთავებული ზეთი ჩაიტვირთება მთავარ ტექნოლოგიურ დანადგარში - MYOM-70. დანადგარი წარმოადგენს ლევირებული ფოლადის 6 გარსისაგან შემდგარ რეზერვუარს, რაც საპასპორტო მონაცემების მიხედვით სრულიად საკმარისია (რამდენჯერმე აღემატება) დანადგარში განვითარებული წნევისა და ტემპერატურისადმი გამძლეობის მაჩვენებელს.

MYOM-70-ში ჩატვირთული ზეთის უწყვეტ დინებას უზრუნველყოფს ელ. ტუმბოს მუდმივი მუშაობა. დანადგარში ადგილი აქვს ტემპერატურის ზრდას 200-395°C-ის ფარგლებში, რის შედეგადაც ხდება ზეთის შემადგენელი სხვადასხვა ფრაქციების აორთქლება, რომლებიც მაცივარ-კონდენსატორში გავლის შემდგომ თხევადი სახით ჩაედინება საბოლოო პროდუქციისათვის განკუთვნილ შესაბამის რეზერვუარებში.

განვითარებული ტემპერატურის მიხედვით ეტაპობრივად გამოიყოფა საბოლოო პროდუქტები შემდეგი თანმიმდევრობით: ბუთანი/მეთანი, ღუმელის საწვავი, ბიტუმი-მაზუთი, მაღალოქტანური ბენზინი.

ბუთანი/მეთანის ნარევის ტრანსპორტირება განხორციელდება MYOM-70-ში ჩამონტაჟებული მილის გავლით ვაკუუმის პირობებში, რომელიც წინასწარ გაცივდება ცალკე არსებულ შესაბამის გამაციებელ დანადგარში. იმ ფაქტის გათვალისწინებით, რომ მაღალი ტემპერატურის პირობებში ჰაერთან კონტაქტისას მათ ახასიათებთ თვითაალება, რათა არ მოხდეს გაზების უკუმიმართულებით გავრცელება, სისტემა აღჭურვილია უკუსარქველით, რომელიც გამორიცხავს აალებადი გაზების უკუგავრცელებას, რაც უსაფრთხოების თვალსაზრისით მეტად მნიშვნელოვანია.

საწარმოში მოეწყობა ლაბორატორია, სადაც მოხდება მიღებული პროდუქციის ლაბორატორიული კონტროლი: შემოწმდება პროდუქტის სიმკვრივე და ორთქლის აფეთქების ტემპერატურა.

თითოეული დანადგარი აღჭურვილია მართვის ელექტრონული სისტემით და ავარიული გამორთვის სისტემით. მოცემული რეჟიმიდან უმნიშვნელო გადახრის ან ავარიული სიტუაციის შემთხვევაში დანადგარი ავტომატურად წყვეტს მუშაობას.

საწარმოში წყლის გამოყენება მოხდება როგორც სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებით, ისე ტექნოლოგიურ ციკლში. სასმელ-სამეურნეო დანიშნულებისთვის წყალი გამოყენებული იქნება სოფ. კოდისწყაროს ჰაბურდილიდან. ტექნოლოგიურ ციკლში წყალი გამოიყენება ზეთის გაგრილების სისტემაში მაცივარ-დანადგარში ცივი ჰაერის მიღებისათვის, სადაც ადგილი აქვს წყლის ბრუნვის ცირკულაციური სისტემის არსებობას, რისთვისაც გამოყენებული წყლის მაქსიმალური რაოდენობა შეადგენს 500 ლიტრს. ამისათვის წყალაღება განხორციელდება სასმელი წყლის ცენტრალიზებული სისტემიდან (სოფ. კოდისწყაროს ჰაბურდილი). სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო ჩამდინარე წყლებისთვის ტერიტორიაზე მოეწყობა საასენიზაციო ორმო, რომლის დაცლას უზრუნველყოფს ხელშეკრულების საფუძველზე შესაბამისი სამსახური.

საწარმოს ტექნოლოგიური დანადგარების უმრავლესობა განთავსებულია დახურულ შენობაში. ამ მხრივ სენსიტიურ უბანს წარმოადგენს ღია ტერიტორიაზე არსებული ნარჩენი ზეთების მიმღები რეზერვუარი. სანიაღვრე წყლის დაბინძურების თავიდან აცილების მიზნით რეზერვუარისა და ნარჩენებისათვის განკუთვნილი ფართობი მობეტონდება და

მოექცევა სახურავის ქვეშ, ხოლო პერიმეტრზე მოეწყობა დამცავი ჯებირი მეორადი შემაკავებლის სახით, რომლის მოცულობა ტოლი იქნება რეზერვუარის მოცულობის 110%-ის, ხოლო პერიმეტრზე მოეწყობა საწრეტი ღარი, რომელიც გაიხსნება რეზერვუარში. აღნიშნული ღონისძიება გამორიცხავს დაბინძურებული სანიაღვრე წყლების გავრცელებას, ნიადაგის და გრუნტის წყლების დაბინძურებას.

წარმოდგენილი დოკუმენტის თანახმად განხილულია სამი ალტერნატივა: არაქმედების, საწარმოს განთავსების ადგილის ალტერნატივა და ტექნოლოგიური ალტერნატივა. ალტერნატივის შერჩევასა და ყურადღება გამახვილებულია შემდეგ საკითხებზე: ავტომაგისტრალთან სიახლოვე, საპროექტო ტერიტორიის ფუნქციური სტატუსი, მისასვლელი გზების, წყალმომარაგების, ელექტრომომარაგების სისტემების სიახლოვე, მოსახლეობისაგან დაშორება, იჯარის პირობები, საპროექტო ტერიტორიის ბიომრავალფეროვნების მდგომარეობა და სხვა. შერჩეული ალტერნატივის თანახმად, ტერიტორია მიეკუთვნება არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების კატეგორიას. საპროექტო ტერიტორიაზე, საშიში გეოლოგიური პროცესების განვითარება მოსალოდნელი არ არის. შერჩეული ალტერნატივის მიხედვით ნედლეულისა და მიღებული პროდუქციის ტრანსპორტირების მარშრუტი არ გადის დასახლებული პუნქტის ტერიტორიაზე. როგორც სკოპინგის ანგარიშშია აღნიშნული დაგეგმილი საქმიანობის, როგორც რეკონსტრუქციის, ისე ექსპლუატაციის ეტაპი არ ითვალისწინებს მცენარეული საფარზე რაიმე სახით ზემოქმედებას. საპროექტო ტერიტორიიდან ალგეთის ეროვნულ პარკამდე პირდაპირი მანძილი შეადგენს 27 კილომეტრს, შესაბამისად დაცულ ტერიტორიებზე ზემოქმედება მოსალოდნელი არ არის.

საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, ადგილი ექნება საწარმოს უბნებზე მავნე ნივთიერებათა გაფრქვევას ატმოსფეროში. ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეულ მავნე ნივთიერებებს წარმოადგენს ნახშირწყალბადების ორთქლი და ბუთანი/მეთანი ნარევის წვის პროდუქტები.

წარმოდგენილი დოკუმენტის თანახმად, საწარმოში არ მოეწყობა მაღალი ხმაურის დონის გამომწვევი დანადგარი. აგრეთვე საწარმოს ტერიტორიაზე ავტოტრანსპორტის მოძრაობა არ ექნება ინტენსიური (70-120 სატრანსპორტო ოპერაცია წელიწადში) შესაბამისად ხმაურის დონის გადაჭარბება მოსალოდნელი არ არის.

საწარმოში თითოეულ დანადგართან მიმდებარედ მოწყობილი იქნება სახანძრო სისტემა მართვის ავტომატური მოწყობილობით, რაც ითვალისწინებს პერიმეტრზე შემოვლებული მილების სისტემას ავტომატური გაღება-დაკეტვის ფუნქციის მქონე ონკანებით, ქაფწარმომქმნელებით.

ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე სამინისტრომ უზრუნველყო წარმოდგენილი სკოპინგის ანგარიშის, როგორც სამინისტროს ოფიციალურ ვებგვერდზე, ისე კასპის მუნიციპალიტეტის მერიის ადმინისტრაციული ერთეულის შენობის საინფორმაციო დაფაზე განთავსება. სამინისტროში წარმოდგენილ სკოპინგის ანგარიშსა და თანდართულ დოკუმენტაციასთან ერთად, დამატებით სამინისტროს ვებგვერდზე ატვირთული იყო პრეზენტაცია, სადაც საზოგადოებას შესაძლებლობა ჰქონდა გაცნობოდა მოკლე ინფორმაციას პროექტთან დაკავშირებით. „საქართველოში ახალი კორონავირუსის გავრცელების აღკვეთის მიზნით გასატარებელი ღონისძიებების დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 23 მარტის №181 დადგენილებაში ცვლილების შეტანის თაობაზე” საქართველოს მთავრობის 2020 წლის 26 მარტის №196 დადგენილების შესაბამისად, კასპის მუნიციპალიტეტში, სოფ. კოდისწყაროში შპს „საქართველოს უნივერსალური ჯგუფის“ მეორადი ზეთების გადამამუშავებელი (ნარჩენების აღდგენა)

საწარმოს მოწყობის და ექსპლუატაციის პროექტზე სკოპინგის დასკვნის გაცემის მიზნით დაწყებული ადმინისტრაციული წარმოება განხორციელდა საჯარო განხილვის ჩატარების გარეშე და ადმინისტრაციულ წარმოებაში საზოგადოების მონაწილეობა და მის მიერ მოსაზრებებისა და შენიშვნების წარდგენის შესაძლებლობა უზრუნველყოფილი იქნა წერილობით. აღსანიშნავია, რომ სკოპინგის განცხადებები განთავსდა კასპის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე. ადმინისტრაციული წარმოების ეტაპზე დაინტერესებული საზოგადოების მხრიდან აღნიშნულ პროექტთან დაკავშირებით სამინისტროში შენიშვნები და მოსაზრებები არ დაფიქსირებულა.

სკოპინგის ანგარიშის თანახმად, შესწავლილ იქნა საპროექტო ტერიტორია. ჩატარებული სამუშაოების შედეგად მოხდა გარემოზე და ადამიანის ჯანმრთელობაზე მოსალოდნელი ძირითადი ზემოქმედების წყაროების, სახეებისა და ობიექტების იდენტიფიცირება.

სკოპინგის პროცედურის შედეგად განსაზღვრული და დადგენილი იქნა დაგეგმილი საქმიანობის გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისთვის საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი და გზშ-ს პროცესში დეტალურად შესასწავლი ზემოქმედებები.

გზშ-ს ანგარიშის მომზადებისთვის ს საჭირო კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის ჩამონათვალი

1. **გზშ-ს ანგარიში უნდა მოიცავდეს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მესამე ნაწილით დადგენილ ინფორმაციას;
2. **გზშ-ს ანგარიშს უნდა დაერთოს** „გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის“ მე-10 მუხლის მეოთხე ნაწილით განსაზღვრული დოკუმენტაცია;
3. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი** სკოპინგის ანგარიშში მითითებული უნდა იყოს (განსაზღვრული, ჩასატარებელი) კვლევების შედეგები, მოპოვებული და შესწავლილი ინფორმაცია, გზშ-ის პროცესში დეტალურად შესწავლილი ზემოქმედებები და შესაბამისი შემცირების/შერბილების ღონისძიებები;
1. **გარემოსდაცვითი შეფასების კოდექსის მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად გზშ-ის ანგარიში ხელმოწერილი უნდა იყოს იმ პირის/პირების მიერ, რომელიც/რომლებიც მონაწილეობდა/მონაწილეობდნენ მის მომზადებაში, მათ შორის კონსულტანტის მიერ.**
4. **გზშ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იყოს:**
  - პროექტის აღწერა;
  - პროექტის საჭიროების დასაბუთება;
  - ტექნოლოგიური ციკლის აღწერა;
  - ტექნოლოგიური სქემა და საწარმოს ძირითადი ფიზიკური მახასიათებლები: დანადგარების აღწერა, საწარმოში არსებული დანადგარების სიმძლავრე, დაზუსტებული წარმადობა (ტონა/წელიწადში) და მასშტაბი;
  - საწარმოს სხვა დამატებითი ინფრასტრუქტურის ობიექტების აღწერა, შესაბამისი პარამეტრებით;
  - საწარმოს ტერიტორიიდან უახლოესი მანძილი საცხოვრებელ სახლამდე, საავტომობილო ტრასამდე, მდინარემდე და სხვა უახლოეს სამრეწველო ობიექტამდე, ობიექტების დანიშნულების მითითებით;
  - ინფორმაცია 500-მ რადიუსის საზღვრებში არსებული მოქმედი ნებისმიერი ტიპის საწარმოების და წარმოების შესახებ;
  - საწარმოს განთავსების ადგილის გარემოს არსებული მდგომარეობის ანალიზი;

- საწარმოს განთავსების ალტერნატიული ვარიანტები: შესაბამისი დასაბუთებით, მათ შორის არაქმედების ალტერნატივა, გარემოსდაცვითი თვალსაზრისით შერჩეული დასაბუთებული ალტერნატივა და Shape ფაილები, ასევე ტექნოლოგიური ალტერნატივები შესაბამისი დასაბუთებით,
- ტერიტორიის GIS კოორდინატები;
- საწარმოო მოედნის, მათ შორის ნედლეულის და პროდუქციის დასაწყობების მოედნების დეტალური აღწერა;
- პროდუქციის რაოდენობა და პროდუქციის დეტალური აღწერა;
- საწარმოში გამოყენებული ნედლეულის რაოდენობის შესახებ დეტალური ინფორმაცია;
- საწარმოს ნედლეულით მომარაგებასა და ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული ინფორმაცია;
- გაგრძელების სისტემის პარამეტრებისა და პროცესის აღწერა, წყლის ტექნოლოგიურ ციკლში გამოყენების საკითხები;
- საწარმოო და სასმელ-სამეურნეო წყალმომარაგება;
- სამეურნეო-ფეკალური წყლის მართვის საკითხები;
- საწარმოო ჩამდინარე წყლის მართვის საკითხი;
- გრუნტის წყლების დაბინძურების თავიდან აცილების ტექნიკური გადაწყვეტა;
- რეზერვუარების მოწყობასთან დაკავშირებული საკითხები, რეზერვუარის ტიპი, რაოდენობა და მოცულობები.
- ზეთის და წყლის რეზერვუარების ტექნიკური პარამეტრები, ტექნოლოგიურ პროცესში მათი ურთიერთკავშირის ტექნიკური გადაწყვეტა;
- ნავთობპროდუქტების დაღვრის რისკების შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მისაღები, დასამუშავებელი ნარჩენების სახეობა (კოდი და დასახელება „სახეობებისა და მახასიათებლების მიხედვით ნარჩენების ნუსხის განსაზღვრისა და კლასიფიკაციის შესახებ“ საქართველოს მთავრობის 2015 წლის 17 აგვისტოს N426 დადგენილების შესაბამისად), მათი რაოდენობა და წარმოშობა;
- ნარჩენების აღდგენის ან განთავსების ოპერაცი(ებ)ის კოდი ნარჩენების მართვის კოდექსის დანართის მიხედვით; გამოსაყენებელი საშუალებები და მოწყობილობები, აგრეთვე მათი წარმადობა;
- ინფორმაცია ექსპლუატაციის შედეგად მოსალოდნელი ნარჩენების რაოდენობის, სახეობების, სახიფათობის მახასიათებლებისა და მათი შემდგომი მართვის ღონისძიებების შესახებ „ნარჩენების მართვის კოდექსისა“ და მისგან გამომდინარე კანონქვემდებარე აქტებით დადგენილი მოთხოვნების გათვალისწინებით;
- დეტალური ინფორმაცია „სახიფათო ნარჩენების შეგროვებისა და დამუშავების სპეციალური მოთხოვნების შესახებ ტექნიკური რეგლამენტის დამტკიცების თაობაზე“ საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 29 მარტის №145 დადგენილების შესაბამისად;
- სახიფათო ნარჩენების დროებითი შენახვის და კონტროლის მეთოდების შესახებ;
- საწარმოს ტერიტორიის საკუთრების ან იჯარის ხელშეკრულების დამადასტურებელი დოკუმენტაცია;

5. საქმიანობის განხორციელების შედეგად გარემოზე მოსალოდნელი ზემოქმედების შეფასება თითოეული გარემოს კომპონენტისათვის:

- ზემოქმედება ატმოსფერულ ჰაერზე საწარმოს საქმიანობის ეტაპზე, ემისიები ნედლეულისა და მზა პროდუქციის დასაწყობებისას, გაფრქვევის წყაროები, გაფრქვეული მავნე ნივთიერებები, გაბნევის ანგარიში;
- ხმაურის გავრცელება და მოსალოდნელი ზემოქმედება საწარმოს მოწყობის და ექსპლუატაციის ეტაპზე და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე გეოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება, საშიში გეოდინამიკური პროცესები და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ზემოქმედება მიწისქვეშა/გრუნტის წყლებზე და შემარბილებელი ღონისძიებები;
- ბიოლოგიურ გარემოზე ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება საწარმოს მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე;
- მცენარეულ საფარსა და ჰაბიტატების მთლიანობაზე ზემოქმედება, ცხოველთა სამყაროზე ზემოქმედება (მათ შორის წითელი ნუსხის) და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებები;
- მიწის ნაყოფიერი ფენის მოხსნის და დასაწყობების შესახებ ინფორმაცია; რეკულტივაციის პირობები;
- ზემოქმედება და ზემოქმედების შეფასება სოციალურ-ეკონომიკურ გარემოზე, ჯანმრთელობასა და უსაფრთხოებასთან დაკავშირებული რისკებსა და შესაბამისი შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ;
- კუმულაციური ზემოქმედება მიმდებარედ არსებული ობიექტების გათვალისწინებით და ზემოქმედების შეფასება გარემოს თითოეული კომპონენტისთვის, მათ შორის ატმოსფერულ ჰაერზე (სრულყოფილად იქნეს შეფასებული მოსახლეობის ჯანმრთელობაზე და სოციალურ გარემოზე);
- გზშ-ის ანგარიშში განხილული უნდა იყოს ატმოსფერულ ჰაერში გაფრქვეული მავნე ნივთიერებების შემცირებისათვის გათვალისწინებული დამატებითი დეტალური შემარბილებელი ღონისძიებები;
- განსახორციელებელი გარემოსდაცვითი მონიტორინგის გეგმა-გრაფიკი, სადაც ატმოსფერულ ჰაერში ემისიების და ხმაურის გავრცელების მინიმუზაციის მიზნით, გათვალისწინებული იქნება ატმოსფერული ჰაერის ინსტრუმენტული მონიტორინგი (მეთოდის, სიხშირის და კოორდინატების მითითებით);
- კომპანიის დაგეგმილი საქმიანობის გათვალისწინებით განხილული უნდა იყოს ატმოსფერული ჰაერის ონლაინ (ავტომატური) მონიტორინგის დანერგვისა და განხორციელების საკითხები;
- ისტორიულ-კულტურულ და არქეოლოგიურ ძეგლებზე პირდაპირი და არაპირდაპირი ზემოქმედების გამოვლენა, აღწერა და შედეგების შესწავლა;
- მოწყობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი გარემოზე ნეგატიური ზემოქმედების შემარბილებელი ღონისძიებების გეგმა;
- მშენებლობისა და ექსპლუატაციის ეტაპზე განსახორციელებელი მონიტორინგის გეგმა;
- ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების დეტალური გეგმა, ავარიულ სიტუაციებზე რეაგირების ღონისძიებები ნედლეულის მიმღებ, საწარმოო და პროდუქციის დასაწყობების მოედანზე; გზშ-ს ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;
- საწარმოს განთავსების ტერიტორიის სიტუაციური სქემა (შესაბამისი აღნიშვნებით, ფოტო მასალა Shp ფაილები);
- საპროექტო ტერიტორიის გენერალური გეგმა;

- სკოპინგის ეტაპზე საზოგადოების ინფორმირებისა და მის მიერ წარმოდგენილი მოსაზრებებისა და შენიშვნების შეფასება;
- გზმ-ის ფარგლებში შემუშავებული ძირითადი დასკვნები და საქმიანობის პროცესში განსახორციელებელი ძირითადი ღონისძიებები;

გზმ-ს ანგარიშში წარმოდგენილი უნდა იქნეს ინფორმაცია სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული საკითხების შესაბამისად (ერთიანი ცხრილის სახით).

დასკვნითი ნაწილი:

სკოპინგის დასკვნის მიღების მიზნით სამინისტროში შპს „საქართველოს უნივერსალური ჯგუფის“ მიერ წარმოდგენილ კასპის მუნიციპალიტეტში, სოფ. კოდისწყაროში მეორადი ზეთების გადამამუშავებელი (ნარჩენების აღდგენა) საწარმოს მოწყობის და ექსპლუატაციის პროექტზე **სავალდებულოა გზმ-ს ანგარიშში მომზადდეს** წინამდებარე სკოპინგის დასკვნით გათვალისწინებული კვლევების, მოსაპოვებელი და შესასწავლი ინფორმაციის და წარმოსადგენი დოკუმენტაციის მიხედვით.